

משקי הבית מפגרים

ט - כ - נ

דבי קאופמן

ע ד לפני עשר שנים, בשנת 1997, רק אחוזים בודדים ממשקי הבית היו מחוברים לאינטרנט (4.6%), ואילו כבר בשנת 2005 זינק שיעור משקי הבית המחוברים לאינטרנט, ל-48.9% - גידול של יותר מפי עשרה. עם זאת, בהשוואה למדינות מתקדמות בעולם, ישראל נמצאת בתחתית הטבלה בחיבור של משקי הבית לאינטרנט.

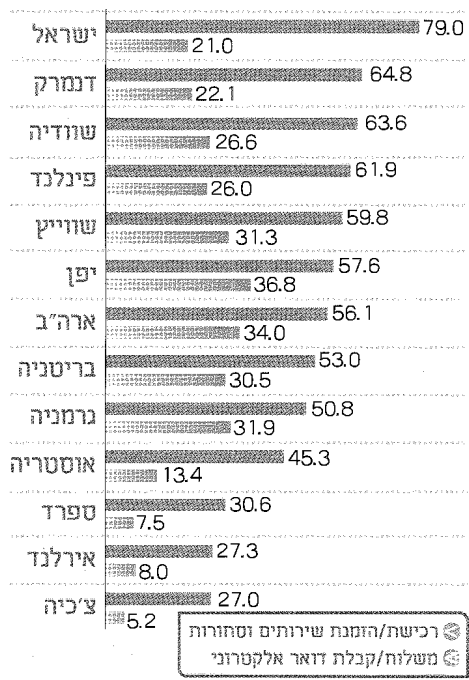
תקשורת ואינטרנט
עושים עסקים

ו - ל - ו - ג - י - ת

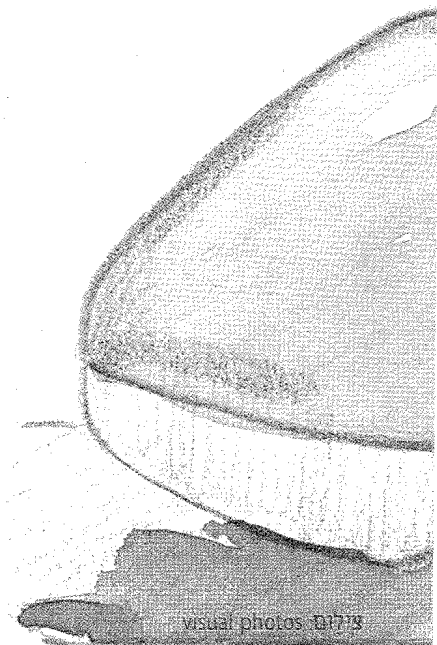
שימושים עיקריים באינטרנט
לפי אופי הפעילות, 2004

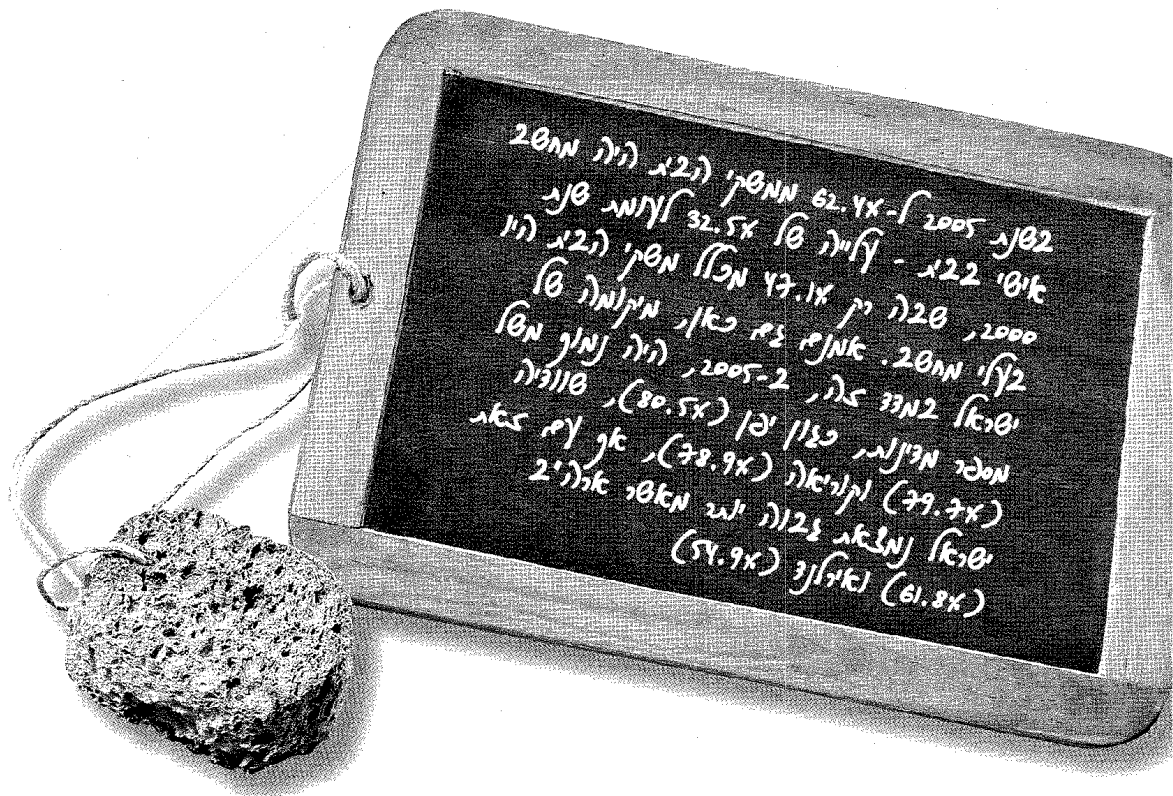

נתונים אלה עולים מעבודה שהכין מוסד שמואל נאמן בשיתוף עם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנושא מדדים למדע, לטכנולוגיה ולחדשנות בישראל. הפרסום החדש כולל סדרות של נתונים, מדדים מעודכנים ומדדים חדשים, המתארים היקפים, סוגים והשפעות של פעולות בתחומי מדע, טכנולוגיה ומחקר ופיתוח (מו"פ) בישראל, בהשוואה בינלאומית ותוך בחינת התפתחותם על פני זמן.

העבודה מתמקדת בסקירת המישה תחומים המהווים אבני יסוד בתהליכי מו"פ וחדשנות טכנולוגית: ההוצאה הלאומית למו"פ אורחי: הערכות, כמונחים כספיים ואחרים, של היקפי פעילות המו"פ בישראל, תוך הבחנה בין הגורמים המבצעים והגורמים המממנים; הון אנושי במדע וטכנולוגיה: היקפי כוח-האדם העוסקים בתחומי הפיתוח וההטמעה של תחומי המדע והטכנולוגיה השונים, תחומי ההכשרה ומקומות הלימוד, ומאפיינים נוספים; תפוקה מדעית וטכנולוגית: מדדים כמותיים שונים למדידת התפוקות המדעיות-טכנולוגיות, כגון פרסומים מדעיים וציטוטים, ורישום פטנטים; התמורות וההשפעות הכלכליות של פעילויות מחקר ופיתוח מדעי וטכנולוגי, ומאזן המסחר והמוכנות הטכנולוגית והיכרות עם מחשבים ועם טכנולוגיות ICT ונגישותם, ותשתיות תקשורת.

לדברי ד"ר דפנה גץ ופרופ' דן פלד ממוסד שמואל נאמן, מדדים אלה ואחרים המוצגים בחוברת מאפשרים

משקי בית בעלי גישה למחשב ביתי כ% מכלל משקי הבית

2005 2000

מיפוי והערכה של פעילויות המו"פ בישראל, של היכולות והתשתיות המדעיות ושל דרכי מימונם. מטרת העבודה היא לתת לקובעי המדיניות והחוקרים ברבדים השונים (ממשלה, מוסדות מחקר ואקדמיה, המגזר העסקי ועוד), בסיס נתונים המאפשר בחינה שיטתית של הפעילות המדעית-טכנולוגית בישראל. על-ידי שימוש באותם נתונים, יפותחו וייושמו מתודולוגיות כמותיות לתיאור ולמעקב אחר התשתית המדעית במשק והיקפי הפעילות בתחומים אלה.

הנתונים בעבודה זו מוצגים תוך שימוש במתודות עדכניות ביותר הנקטות בעולם המערבי, ותוך התאמה לתנאים ולמאפיינים המיוחדים של המשק הישראלי. הכוונה היא לאפשר מעקב שיטתי לאורך זמן על היקפי הפעילות המדעית-טכנולוגית בישראל, תוך פירוט מרכיביה העיקריים, הן בתשומות והן בתפוקות.

כך לדוגמה, מבדיקת תחומי המוכנות הטכנולוגית, עולה מהנתונים, כי בשנת 1997 רק אחוזים בודדים ממשקי הבית היו מחוברים לאינטרנט (4.6%), ואילו בשנת 2005 זינק שיעור משקי הבית המחוברים לאינטרנט ל-48.9% - גידול של יותר מפי עשרה. אך בהשוואה למדינות מתקדמות אחרות, ישראל עדיין נמצאת בתחתית הטבלה, ולא בין המובילות. עם המדינות המובילות במדרג זה בשנת 2005 נמנו קוריאה (92.7%) ודנמרק (74.9%).

לדרכי החוקרים, הגידול בשימוש באינטרנט במדינה

עם זאת, בשנים האחרונות תחום זה הולך ומתפתח בישראל ובעולם, והנתונים שונים היום, ואף ישתנו יותר בעתיד.

יצוין, כי ריחוקה של ישראל מהמערב והיותה שוק קטן, גורם לכך שישראלים המעוניינים לרכוש מוצרים מאתרים בינלאומיים, נתקלים בקשיים. חלק מהאתרים לא מאפשרים משלוח לישראל, והאחרים דורשים דמי משלוח גבוהים. אלה, בנוסף למכשולי שפה, מגבילים את רכישת הסחורות והשירותים דרך האינטרנט באתרים בינלאומיים על-ידי משקי הבית בישראל. מצד שני, שיעור נמוך זה מצבעי על כך שקיים פוטנציאל משמעותי להרחבת תחומי המסחר דרך האינטרנט בין עסקים לפרטיים (B To P) ובין עסקים לעסקים (B To B).

בנושא השימוש בטלפון קווי לעומת טלפון סלולרי עולה, כי בשנת 1997, ל-95% ממשקי הבית היו טלפונים קוויים, ורק ל-38% היו טלפונים סלולריים. אך הזינוק בהדירת הטלפון הסלולרי, ב-130% בין השנים 1997-2005, הביא לכך שבשנת 2005 שיעור משקי הבית שלהם טלפון נייד זהה לשיעור משקי הבית שהם בעלי טלפון סלולרי.

לדברי רד' דפנה פלד ושותפיה לפרסום, כאשר בוחנים את ממד הזמן כגורם בחידרה של טכנולוגיות חדשות ומתקדמות, נראה כי עם הזמן הטכנולוגיה החדשה מגיעה ליותר ויותר מגזרים באוכלוסייה. עם זאת, חסמים שונים - טכנולוגיים, תרבותיים, כלכליים ואחרים - מונעים את השימוש בטכנולוגיות המתקדמות על-ידי 100% מבתי-האב. התמונה דומה גם במדינות אחרות: אמנם באופן כללי הפער הדיגיטלי מצטמצם עם הזמן, אך העשירונים התחתונים מתקשים להדביק את הקידמה ולאמץ טכנולוגיות חדשות, ויוצאים מוחלשים ומופסדים לעומת האחרים. ●

ובאזור מסוימים אינו יכול להיות מוסבר רק על-ידי סיבות כלכליות וטכנולוגיות, אלא גם על-ידי סיבות חברתיות ותרבותיות, כגון פתיחות כלכלית, מסחרית ומחשבתית המאפיינת את התרבות במדינה, כמו גם קיום משטר דמוקרטי, נטיות פוליטיות ועידוד מצד הממשלה. כל אלה הם גורמים חשובים בתהליך האימוץ של קידמה טכנולוגית על-ידי אוכלוסיות מסוימות.

שימושים באינטרנט ובסלולר

מבדיקת דרכי השימוש באינטרנט של משקי הבית בישראל עולה, כי בשנת 2004, 79% מהמשתמשים באינטרנט בארץ השתמשו בדואר-אלקטרוני (רטא"ל). בהשוואה בינלאומית ישראל נמצאת במדר זה מעל מדינות אירופיות כמו דנמרק (64.8%), שוודיה (63.6%) ופינלנד (61.9%).

הזמנת שירותים וסחורות: בכל המדינות, שיעור המשתמשים באינטרנט לצורך סחר אלקטרוני היה נמוך מהשימוש לצורך דוא"ל. אבל בישראל הפער גבוה במיוחד. בשנת 2004, ישראל הייתה אחת מהמדינות שבהן השימוש באינטרנט לצורך הזמנת שירותים וסחורות היה נמוך מאוד: רק 20% מהמשתמשים רכשו דרך הרשת סחורות ושירותים.

משקי בית בעלי קווי תקשורת
כ"מכלל משקי הבית, 1997-2005

